

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Egészévre . . . . . 6 korona
Félévre . . . . . 3 korona
Negyedévre 1 korona 50 fillér
Egyes szám ára 14 fillér.

Felelős szerkesztő:
BUDAY BARNÁ
az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelek).

Császka György kalocsai érsek.

Császka György kalocsai érsek arany-miséjét mondotta el a múlt hó végén, midőn áldozásának ötvenedik évét betöltötte. Ezen a papi jubileumon fényes ünnepség volt Kalocsán, a nagy egyházmegye hívei megható módon fejezték ki ragaszkodásukat és szeretetüket főpásztoruk iránt. A király, József főherceg, a kormány és a püspöki kar távirattal üdvözölték a jubiléus főpapot, akit 50 éves papi pályáján a siker, szerencse és szép eredmények kísérték.

Császka rohamosan haladt pályáján, melyet mint nagyszombati tanár kezdett meg 1850-ben, 24 éves korában; nem soká volt tanár, mert a nagyszombati érseki

CSÁSZKA GYÖRGY.

helynök mellé került titkárnak s ez állásban annyira kitüntette magát, hogy két év múlva Scitovszky primás mellé került, kinek nélkülözhetlen embere lett. 1864-ben lett a primási iroda igazgatója s ez állásban Simor herezeg-primás is megerősítette. 1874-ben lett szepesi püspök.

Császka, mint szepesi püspök, 17 év alatt egy millió forintot áldozott hazafias és jótékony czélokra, holott e püspökség egyike a legkevésbé jövedelmező püspöki javaknak, de Császka, mint kitünő gazda megkészszerzte a jövedelmet okszerű gazdálkodással.

A hazafiságáról és áldozatkészségéről híres főpásztor 1892-ben lett a kalocsi egyházmegye érseke.

Mint legmegbízhatóbb és legolcsóbb

magvak beszerzési forrása

ajánlható

Mauthner Ödön

cs. és kir. udvari szállító magkereskedése
Budapesten, VI. ker., Andrassy-ut 23. szám.

Hazafias tervek.

Részlettem a napokban egy tanácskozányon. Ott voltak Károlyi Sándor, Dessewffy Aurél, Mailáth József és Hadik János grófok, Bujanovics Sándor, Ivánka Oszkár, Makfalvai Géza, Bernát István, Forster Géza, Emőd József és még többen, csupa előkelőségei és jelesei a magyar közéletnek. Ezeket az urakat az agráriusok vezéreinek szokták tekinteni. Vajjon miről tanácskoztak az agrárius urak?

Elmondom röviden. Azon tanakodtak, hogyan lehetne meggyógyítani a mi sorvadozó középosztályunkat. Hogyan lehetne a régi patriarkális békét visszaállítani az egyszerű nép és természetes vezetői között. Hogyan lehetne megértetni a társadalom kicsinyével és nagyjával, hogy a szabadság csak akkor teszi a népeket megelégedetté, ha társul adjuk melléje a testvériség és egyenlőség szép eszményeit?

Furcsa dolog, hogy akad egy uri társaság ebben az országban, amely arról tanakodik, miért nem boldog a magyar. Furcsa, hogy a testvériség és egyenlőség eszméinek kihülését éppen azok fájlalják, akik a legjobban megtudnának e nélkül élni. De magyarázata mégis van a dolognak. Dombról messzebb lát az ember. Ezek az urak magasabban állanak a dolgok és emberek fölött, mint mi, akik szerény munkakörünkön kívül alig érünk rá másra is figyelni. Magaslatról nézik a harcot, mely közöttünk dúl, szedvén áldozatait a nyomor és az elégedetlenség számára. És mindezt fáj látniok, amiként fájhat a kimagasló tölgynek, ha látnia kell, hogy az alatta elterülő mezőség pusztulni kezd.

Mit kellene tenni egy jobb jövőért? — kérdezték az urak és rögtön igyekeztek is megfelelni erre az aggodalmas kérdésre. Ugy mondták, hogy a mai szomorú társadalmi állapotoknak oka nemcsak az anyagi elszegényedés, de oka az erkölcsi elszegényedés is.

Az anyagi elszegényedés a középbirtokosok fönkrejutásával kezdődött. Mikor egy-egy régi birtokos család elpusztul, elveszti ezzel együtt a kispapja s a nép fia is jó rossz időben vele együtt érző, hűséges támaszát, jó tanácsadóját. Minthogy nálunk a középbirtokosság nagy zöme koldusbotra jutott, elvesztette a nép is a régi, megbízható vezéreket. A vezérek kidőltek s elzüllött a hadsereg is. Itt tehát első feladat, hogy a vezéreket talpraállítsuk. Támogassa őket az állam is nehéz létküzdelmök közben. Hiszen a középosztály a közkötelességeknek is legnagyobb súlyát viseli.

De ez még nem elég. A középosztálynak önmagát is gyógykezelés alá kell venni. Ne költsenek túl, ne akarjon gyermekéből magánál nagyobb urat nevelni, alkudják meg szerény

helyzetével s ne riadjon vissza a tiszteletet érdemlő kereskedői és iparos pályáktól sem. De még ez sem elég.

Oda kell nevelni az alsóbb osztályt, hogy az a kidőlt középosztály tagjait felfrissítse. Jólétét, szívet és erkölcsét fejleszteni és nemesíteni kell e célból. Meg kell menteni attól a ma uralkodó felfogástól, hogy mindenki csak önmagáért él. Élünk egy kicsit egymásért is. Magyar ne hagyja a magyart, a nagy ne engedje elbukni a kicsit. Legyünk önzetlen munkásai a szövetkezeti eszmének, amelylyei a gyengét megvédhetjük és erősíthetjük. A szövetkezés nem egyéb, mint Krisztus tantételeinek átültetése a gazdasági életbe. A szövetkezés arra tanít, hogy együvé tartozunk s egymás boldogulásáért küzdünk. És ha ez a tanítás kunyhók és paloták lakóinak szívet áthatja, ha a szegényt nem elnyomják, de emelik, akkor bizalma visszatér, erősödik jólétben, nemesedik felfogásában; a magyar társadalomba így a megelégedés, béke lassankint visszatér.

Ilyen eszmékről beszéltek az agrárius urak. Mindazt, amit megvitattak, jövő héten a kassai agrárgyűlésen szószékről fogják hirdetni. Szívünkkel, szellemünkkel valamennyiünknek azon a gyűlésen kell lennünk, mert hisz ott az egész magyar társadalom gyógyítása s haladása érdekében fognak munkához kezdeni. A nemes elhatározás immár megvan a munkához, hogy azután ez sikerüljön is, segítsen bennünket ebben saját erőnk s a magyar nemzet védő szelleme.

B. B.

A kereskedelmi visszaélések szabályozása.

A kereskedelmi miniszter legközelebb törvényjavaslatot fog a képviselőház elé terjeszteni, amelylyel a kereskedelemben felburjánzott tisztességtelen verseny megrendszabályozását vette célba.

A törvényjavaslat szerint tilos mindenkinek előtt hamis és hazug hirdetések használása, amelyek legtöbbször a vevőközönség becsapására vannak szánva. Nem szabad az áru minőségére, mennyiségére, árára és beszerzési forrására nézve olyan adatokat feltüntetni, amelyek a valóságnak meg nem felelnek. Ez az intézkedés a vevőket akarja védeni a visszaélések ellen, akik, ha megrövidítve érzik magukat egyes megrendeléseknél, a törvény világos paragrafusai alapján perelhetik be ezután a kereskedőt. A törvényjavaslat a tisztességes kereskedőt is védeni fogja a tisztességtelen ellen, mert tilos lesz a kereskedő versenytársának olyan kisebbitése, mely ártalmas lehet. Az a kereskedő tehát, aki saját érdekében hirdetményein ócsárolja más kereskedő portékáját, büntetett fog. Tilos azután az árun oly származási hely megjelölése, amely a valóságnak meg nem felel. Ez az intézkedés a gyárak érdekeit

védi meg, amelyek jó hírneve alatt silány portékákat árulnak, szégyenére a gyárnak és veszteségére a vevőközönségnek. Tilos végre olyan összehasonlítás, amely a hazai termékek rovására történik. Ezért a pontért hálásak lehetnek hazai iparosaink, mert őket fogja ez védeni az idegen verseny ellen.

Valódi szükség van ezeknek az üdvös intézkedéseknek életbeléptetésére, mert a kereskedelem tisztességtelen fogásai nagyon elhatalmasodtak s ma már a tiszta magot a konkolytól nem tudjuk megkülönböztetni. Örömmel üdvözljük tehát a kereskedelmi miniszter törvényjavaslatát, csak aztán arra is legyen majd gond, hogy az ne csak papiroson maradjon, hanem valóban végrehajtható is legyen.

Kossuth-szobor Nagykörösön.

Mult vasárnap leplezték le a Kossuth-szobrot Nagykörösön, melyet Tóth András szobrász készített. Az ünnepély méltó volt a tősgyökeres magyar város lakóinak lelkesüléséhez. Megmutatta Nagykörös derék népe, hogy hazafiasság tekintetében nem áll hátrább a többi magyar városok sorában. A közadakozásból állított Kossuth-szobor ünnepélyére a fővárosból is sokan rándultak. Az érkezőket Kovács Lajos református pap fogadta és a vasuti állomástól a városba kalauzolta.

Az ünnepségen küldöttséggel voltak képviselve Kécske, Kocsér, Jász-Karajenő, Törtel, Czegléd, Kecskemét, Abony, Szentés, Tószeg községek és városok, továbbá az országos központi honvédegyesület; mindenik küldöttség egy-egy szép koszorút hozott.

Taraczkok durrogtak, megmozdult a tiz-tizenkétezer főnyi sokaság, amikor megkezdődött az ünnep és fölcsendült a nagykörösi dalárda éneke. A Himnuszt énekelte s nyomban felálltak mindazok, akik ültek s levették kalapjukat a férfiak. Az ének-szó elhangzása után pedig felállott a szószékre egy hófehérfejű aggastyán zsinoros magyar ruhában, maga is öreg honvéd: Kovács Lajos nagykörösi református pap, a szoborbizottságnak egyik diszelnöke. Ő nyitotta meg az ünnepet, forró hazaszeretetet hirdető, szép beszéddel, amelynek egyes részei után hatalmas, lelkes éljenzés zúgott.

Azután Eötvös Károly és Kossuth Ferencz beszéltek. Szabolcska Mihály temesvári pap és országos hírváltó alkalmi költeményt szavalt, melyből a következő szép sorokat ideiglatjuk:

Az én apám szegény jobbágy-gyerek volt,
Szó illet engem ennél a szobornál.
A hol Kossuth áll: tinéktek ez a hely
Csak kegyeletes; — nekem oltár!
Az ő nevét imádságomba szőni.
Örökségképpen hagyta rám apám...
Ti csak vétkeznétek, de engem Isten
Megverne, ha holtig nem áldanám!

Mi szenteket sem imádtunk, de mégis
Állott egy szent kép a szobánk falán.
Ott az alatt templomoztunk mi ketten,
Én, meg egy öreg közhonvéd: apám!
Hallgattam a meséit áhítattal,
Óh, mert milyen mesék voltak azok!
Rágondolok, s arcom ma is kigyul rá,
Szemem ma is könnyben ragyog!

A záróbeszédet Nyáry Szabó Ferencz tartotta, aztán széteszlott a nagyszámu közönség.

Délután félkettőkor a városi szálló földszinti nagytermében vagy hatszázterítékes diszebéd volt. Este a budapesti vendégek a lakosság lelkes ovációi közepette visszautaztak a fővárosba.

Kossuth Lajos nagykörösi szobrát Tóth András debreczeni szobrász készítette. Az öntött ércszobor széles kőtalapzaton életnagyságban ábrázolja Kossuthot és hirdeti a magyar nagy Alföldön a magyar nemzet nagyságát, mert minél több emléket emelünk elhunyt nagyjainknak, annál nagyobbá teszszük magunkat, a magyar nemzetet.

Egyszerűbb közigazgatást kérünk!

Mind több felszólalást hallunk abban az irányban, hogy egyszerűsítsék közigazgatásunkat, amely drága és oly körülményes, hogy a jussát kereső szegény ember elvész benne.

Mult héten *Neményi* Ambrus képviselői beszámolójában kifejtette, hogy az utóbbi évtized alatt a magyar állam költségvetésében a tisztán közigazgatási személyzetnek kiadásai fölemelkedtek 49¹/₂ millió koronáról 80 millió koronára. A tisztán közigazgatási létszám tiz év alatt emelkedett 29.000 emberről 40.000 emberre. Igen jellemző az az adat, hogy az utiköltségek és napidíjak (a vasuti személyzet kilométer- és óradíjait bele nem számítva), az 1900-iki költségvetésben összesen 8,716,000 koronával vannak beállítva. Itt van a végső határ, a melyen túl ezt a borzasztó étvágyu közigazgatási szörnyeteget hizlalni nem lehet. Itt van tehát az utolsó órája annak, hogy a kormány közigazgatásunk államosítása és egyszerűsítése érdekében a rég

ELSŐ MAGYAR TEJGAZDASÁGI GÉP- ÉS ESZKÖZ-GYÁR

Fuchs és Schlichter

BUDAPEST,

VI., Angyalföld, Jász-utca 7.

Csakis a hazai ipart pártoljuk. — Kézi és erőhajtású tejgazdasági telepek és szövetkezetek berendezése.

Árjegyzékek, költségvetések, tervek INGYEN és BÉRMENTVE.

tervezett újításokat megtegye. A közigazgatás reformálásáról képviselőink sokat beszélnek s ígéri, hogy azt a kormány legelső feladatai egyikének fogja tekinteni.

Kishivatalnokok létküzdeme.

Azok az állami hivatalnokok, akik kezelési teendőket végeznek igen alacsony díjazásért, újabban ismételten mozgalmat indítottak helyzetük javítása végett. Pár évvel ezelőtt fizetésfölemelést kértek, az egyes miniszteriumok azonban elutasították a kérelmezőket, akik a törvényhozás elé vitték sérelmeiket. Akkortájt még a Bánffy-kormány volt az ország élén és a kishivatalnokok kérelmét a képviselőház sem teljesítette.

Az 1893. évi IV-ik törvényezikk ugyan szabályozta a fizetési fokozatba való sorozást s annak alapján hamarabb előlépnek a kezelési alkalmazottak, de az egyes fizetési fokozatok javadalmi botrányosan alacsonyan vannak megszabva, úgy, hogy 600—700 frt évi fizetése van egy állami kezelő hivatalnoknak, aki 6—8—10 évig vár az előléptetésre és az alatt az idő alatt rendszerint eladósodik, mert az igények emelkednek akaratlanul is, meg a család is szaporodik. A kishivatalnok a legszigorubb takarékoság mellett is alig jöhet ki ebből a fizetésből. Nagy városokban, ahol az élelmiszerek ára magasabb, valóságos létért való küzdelem számba megy a kishivatalnok élete.

Most a kezelő tisztviselők, az állami gépezet e jelentéktelenebb részei, fordítottak egyet sérelmeiken. Nem azt kérik, hogy a fizetéseket emelje az állam, hanem hogy a fizetési fokozatokon, az u. n. ranglajtorján könnyebb legyen a fölfelé jutás. És ezt úgy vélik elérhetni, hogy ha törvény útján szabályoztatik, hogy mennyi alkalmazott legyen egy fizetési fokozatban. E végből október 2-ikán országos értekezletet tartottak és határozatokat hoztak, melyekkel ismét kopogtatni fognak a törvényhozás ajtaján. Reméljük, hogy a képviselőház ezuttal figyelemre méltatja az állam mostoha sorsot szenvedő szolgálóinak panaszát!

Hogyan járjanak el a gazdák, ha a megrendelt áru nem felel meg a kikötésnek?

Előfizetőink sorából sokan panaszt emeltek már amiatt, hogy az ügynökök útján megrendelt gépek vagy más eszközök nem feleltek meg a célnak s a hibás áruk mégis nyakukon maradtak, mert nem tudták, hogyan járjanak el. Miután ilyen esetek kigazdáink megkárosítására számtalanszor ismétlődnek, alább közöljük jogi szakértőnk erre vonatkozó tanácsait. Ajánljuk előfizetőink figyelmébe e tanácsokat, amelyek megszívelésével jogos érdekeiket mindenkor megvédelmezhetik.

Minden oly vételi ügyletnél, a midőn a vidéki

gazda valamely kereskedő cégtől árukat szállítat, — legyen az bármely kereskedelmi cikk, gazdasági szerszám vagy gép — a vevőnek jogai megóvására a következő szempontokra kell különösen ügyelnie:

a) Az áru megérkezése és az átvétel után *haladéktalanul* megvizsgálandó, hogy a kellékeknek megfelel-e? (lásd a kereskedelmi törvény, vagyis az 1875. évi XXXVII. t.-cz. 346. §);

b) s ha a vevőnek a küldött áru ellen kifogásai vannak, az eladó kereskedő ezekről *azonnal* értesítendő.

A kifogások megtehetőek szóbelileg és írásban egyaránt, de a szóbeli értesítésnél czélszerű a tanuk jelenléte, az írásbeli értesítésnél pedig az ajánlott levél, mert a tanukra vagy az ajánlott levél feladó jegyére netáni per esetén szükség lehet.

Ezen szigorú szabályok nem alkalmazhatók oly esetekben, midőn az áru hiányai egyszerű megvizsgálásra fel nem fedezhetők, hanem azok csak később, például valamely gépnél annak használata közben mutatkoznak. Ekkor a kereskedőt a hiba felfedezése után azonnal kell értesíteni. Minthogy azonban az ilyen rejtettebb hibát is csak az áru átvételétől számított 6 hónap alatt lehet kifogásolni (keresk. törv. 349. §.), azért a megvett árut, példánk szerint ezen hat hónap alatt alaposan ki kell próbálni, hogy az esetleges kifogások még idejekorán érvényesíthetők legyenek.

Értékesebb áruknál, vagyis midőn nagyobb pénzbeli értékek forognak kockán, vagy midőn az áru kiismeréséhez nagyobb szakértelem szükséges, a vevőnek jogában áll, sőt *czélszerű is a mutatkozó hiányokat birói szakértői szemle útján megállapíttatni.*

c) Ha az áru a kellékeknek meg nem felel, tehát ha alapos kifogás alá eshetik és a hiba sem a küldött áru kijavításával, sem pedig új kifogástalan áru küldésével nem pótolható, *a vevőnek jogában áll az ügylettől elállani, vagy a vételár aránylagos leszállítását kívánni.* Ellenben, ha az áru hiányait az eladó pótolhatja, a vevő erre neki időt és alkalmat adni tartozik.

d) Az esetben, a midőn a vevőnek a részére szállított áruk ellen kifogásai vannak s így ő azt megtartani nem akarja, a hiányok a dolog természeténél fogva, vagy az eladó vonakodása folytán pótolhatatlanok, *a vevőnek nem szabad az árut egyszerűen visszaküldeni, hanem az árut az eladó rendelkezésére kell bocsátania s egyelőre annak megőrzéséről gondoskodni tartozik.* Ez úgy értendő, hogy a vevő a kifogások megtétele mellett kijelenti, hogy a hibás árut meg nem tartja s felszólítja az eladót, hogy rendelkezze az áruval. Ha a kereskedő rendelkezik, (például, hogy az áru visszaküldessék vagy harmadik személynek továbbíttassék) ezen kívánságát a vevő az eladó költségére teljesíteni tartozik.

Ha pedig az eladó kereskedő a kifogásolt árut visszavenni, vagy ezzel másképp rendelkezni vonako-

dik, akkor a verő az árut vagy magánál tartja s annak gondozásáért s az általa elfoglalt helyért az eladó kereskedőtől bért követel, vagy pedig az eladó költségére nyilvános avagy magánraktárba elhelyezi, amely ezéltől, vagyis az elhelyezés módjának megállapítása végett esetleg a bírósághoz is folyamodhat.

A megőrzés költségeire a raktárba helyezett áru rendszerint elegendő fedezetet fog nyújtani.

Dr. Dömötör László.

Szabadulunk a sallangoktól.

A kereskedelemügyi miniszter legutóbb körrendeletet intézett a hatósága alá tartozó hivatalokhoz, hogy ezentul összes levelezéseikben minden fölösleges udvariasságot mellőzzenek. A megszólítás legyen ezentul egyszerűen *miniszter ur.* Hagyják el a sallangokat s adják elő az ügy magvát rövid egyszerűséggel. Nem bizonyos, hogy hamarosan meglesz-e a hatása a körrendeletnek, mert hatóságaink annyira hozzá vannak szokva a régi sallangos stílushoz, hogy abból egykönnyen nem zökkenhetnek ki. A felsőbb hatósághoz intézett átiratokban fölterjesztésekben hemzseg a „nagyságos“, „méltóságos“ és „kegyelmes“ kitétel; a végső sorokban pedig valósággal áradozik a felsőbb közegnek „alázatos és kész szolgálja“. Ennek a haszontalan szóáradozásnak akar véget vetni a kereskedelmi miniszter.

A miniszter körrendelete azt is mondja, hogy a felsőbb hatóságokhoz intézendő jelentésekben kerülni kell minden czikornyát, hanem el kell mondani a mondani valókat röviden. Ezzel sok időt és pénzt lehet megtakarítani. Az öt sorban kifejezhető hivatalos felirat vagy jelentés most negyven-ötven sorban kerül a felsőbb forum elé és így fölösleges munkát végez az alantos hivatal, mikor megfogalmazza és lemásoltatja az írásokat és sok időt pazarol a felsőbb hatóság, míg a sallangos czikornyás írást elolvassa, abból kiböngészi a dolog velejét.

A katonai hatóságok már régen ezt a rendszert követik, amit a kereskedelemügyi miniszter most be akar hozni. Ott jól bevált a hivatalos írásokban való *rövidség* és egyszerűségre való törekvés. Ausztriában tavaly hozták be és ha a mi hatóságaink hozzá tudnának szokni, nem vallanák kárát, mert sok felesleges munkától szabadulnának meg hivatalnokaink.

A szászok magyarsága.

Ezer éves magyar hazánknak azon lakóit, akik nem a magyar nyelvet beszélik: nemzetiségeknek nevezzük. A magyar alkotmány teljes szabadságot ad minden polgárának és nem kényszeríti rá a magyar nyelvre. Innen van, hogy a szászok, a kik a hetedik század óta lakják földünket és élvezik a magyar alkotmány atyai jótéteményeit, ujabban erős mozgalmat indítottak a magyar helységnevek elnémetesítésében. Így Brassót: *Kronstadt*-nak, Nagy-Szebent: *Hermanstadt*-nak, Segesvárt: *Schachburg*-nak akarják keresztelni hivatalosan és nem resteltek evégből a magyar kormányhoz felírni.

Ezt a hálátlanságot, mely Magyarország magyar nyelve és nemzeti szelleme ellen irányul, el kell itélnünk. Mult héten folyt le Brassó megye közgyűlése, melyen általános többségben a szászok voltak és ott határozatot hoztak a város felterjesztésének támogatására. Ugyanez történt Szeben megyében is. Most a belügyminiszterium van hivatva arra, hogy tudomására hozza a követelődő nemzetiségeknek, hogy Magyarország tulajdonképpen magyar föld s ha vannak is egyes megyéi, hol többségben levő nemzetiségek századokon át békében éltek és élvezték a magyar alkotmány védelmét, ebből még nem következik, hogy magyarellenes törekvések számára ebből a földből csak egy talpalatnyit is oda adjunk.

Magyarország nemzetiségei ne kiszakadni törekedjenek az őket századokon át védelmezett magyar nemzeti szellemből, ne tőlünk várják az alkalmazkodást, hanem ők igyekezzenek velünk összeolvadni a közös hazában. Ez a kötelességük, ha mint polgárok, Magyarország második ezredéjét támogatni akarják.

A német nyelv a fővárosi elemi iskolákban.

Az ország fővárosa nem igen dicsekedhetik a magyarságával. Legalább erre vall az, hogy a főváros hatósága legutóbb az egyes kerületek iskolaszékeiktől véleményt kért arra nézve, hogy kiküszöböltessék-e a német nyelv tanítása a fővárosi elemi iskolákból. Az iskolaszékek között akadt olyan, amely nem véli a német nyelv kiküszöbölését helyén való dolognak, úgy okoskodván, hogy iskolá-

A FÜGGETLEN UJSÁG

kiadóhivatalában

Budapest, IX., Üllői-ut 25., „Köztelek“

Bérmentes küldéssel együtt.

KAPHATÓ:

Honszerző őseink Históriaja.

Ára 40 fillér.

Kossuth Emlék

Írta: CLAR VILMOS.

Füzet példány ára 40 fillér. Vásznonba kötve ára 60 fillér.

Karikás János Amerikai Kalandjai.

Ára 50 fillér.

ból kikerülve az iparos vagy kereskedői pályára adják a gyermekeket s az iparos és kereskedő nem nélkülözheti a német nyelvet; no, meg a katonaságnál is szükséges ennek a nyelvnek a tudása.

Nekünk az a véleményünk, hogy jó, ha nyelvismeretekkel rendelkezik a serdülő nemzedék, azonban nem lehet elképzelni, hogy ne lehessen a gyermekből jó iparos és életrevaló kereskedő nyelvismeret nélkül is, miért ne lehessen jó, csinos, művészies asztalt vagy butodarabot csinálni a német nyelv tudása nélkül? Arra a csatornára sincs már szükségünk, mely a német ipari ízlést és találékony-ságot idehozta, hisz ipari szakiskoláink kiképzik ugy a jövő iparosait, hogy azok nem fognak német munkára szorulni.

Tanítsák meg az ország fővárosának elemi iskolái a gyermekeket először jól magyarul írni és olvasni, mert az ország legkisebb községében is szebb előmenetelt mutatnak fel a növendékek a magyar írás, olvasás és fogalmazásban, mint az ország fővárosának némely elemi iskolájában. Ha e tekintetben semmi gáncs sem érheti már fővárosi iskoláinkat, akkor szólhatunk majd a német nyelv tanításáról is.

KÜLFÖLD.

Khinai háboru. A Kelet-Ázsiában folyó bonyodalmas háborúról igen sok a hír, de kevés benne az esemény. Találgatnak, javasolnak, terveznek és leveleznek, hanem az ügy lebonyolítására nézve komolyabb lépések nem lettek téve. Legujabban a khinai császár táviratot küldött Vilmos német császárnak, melyben sajnálatát fejezi ki Ketteler báró, német nagykövet meggyilkoltatása felett és a bosszu végrehajtását igéri, továbbá áldozatokat fog tenni a pogány oltároknál, végül pedig a békét óhajtja és ennek keresztülvitelére kéri a német császárt.

Vilmos császár a következőket válaszolta:

Én, a német császár, megkaptam ő felségének, Khina császárjának táviratát. Megelégedéssel láttam belőle, hogy felséged törekszik követemnek gyalázatos meggyilkoltatását vallásának szokása és szabályai szerint kiengesztelni. De én, mint német császár és keresztény, ezt a szörnyetett itáláldozatok által nem tekinthetem kiengeszteltnek. Meggyilkolt követemen kívül igen sok keresztény vallásu testvér, püspökök, hittérítők, nők és gyermekek léptek Isten trónja elé, akik hitükért, mely az enyém is, kinszenvedések közt erőszakos halállal haltak meg és felséged vádlóiként lépnek fel. Elegendők-e a felséged által elrendelt itáláldozatok mindezekért az ártatlanokért? Nem teszem felelőssé felségedet azért a sérelemért, melyet a minden népeknél sérthetetleneknek tekintett követségek ellen elkövettek, sem pedig azért a súlyos bántalomért, melylyel oly sok népet, felekezetet és felségednek alattvalóit, kik az én keresztény hitemet vallják, sujtották. De felséged trónjának tanácsadói, a hivatalnokok, akiknek fejére száll annak a büntettnék vérvádja, mely az összes keresztény nemzeteket rémülettel tölti el: *kell, hogy lakoljanak gyalázatos tetteikért és ha felséged a*

megérdemlett büntetéshez juttatja őket, ezt oly kiengesztelésnek fogom tekinteni, melylyel a keresztény nemzetek beérik. Ha felséged ehhez császári kezét nyújtja és ebben elfogadja az összes érdekelt nemzetek képviselőinek támogatását, akkor én a magam részéről kijelentem, hogy ezt elfogadom. Szívesen üdvözölném e czélből felségednek Peking fővárosába való visszatérését is. Gróf Waldersee tábornagyom rendeletet fog kapni, hogy felségedet nemcsak hogy rangjának és méltóságának megfelelő tisztelettel fogadja, hanem minden katonai oltalmat is nyújtson felségednek, melyet kíván és melyre a lázadók ellen talán szüksége is van. Én is óhajtom a békét, de olyan békét, mely a bünt kiengeszteli és az összes idegeneknek Khinában teljes biztosságot nyújt testük és életük, vagyonuk és birtokuk tekintetében, de különösen vallásuk szabad gyakorlatában.

Vilmos I. R.

A burok végküzdeme. Krüger elnök elhagyta Dél-Afrika partjait, hajóra szállott és átjön Hollandiába. Azok a burok, akik tovább harcolni nem bírnak, átjönnek a portugál határra és ott a portugálok előtt teszik le a fegyvert, de az angolnak nem kapitulálnak. A liszszaboni portugál kormány utasította az afrikai gyarmatok kormányzóját, hogy mindazoknak a buroknak, akik a fegyvert leteszik és letelepedni akarnak, a gyarmat egy részén adjon helyet. Ujabb harcokról kevés hír van. Egy angol testőrezred már hajóra szállt és visszavitorláznak Európába, hanem Roberts lord, az angol fővezér többszöri készülődései után, még most sem tartja eléggé levertnek a burokat és nem jöhet még el Dél-Afrikából.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Schlesinger elmebajos! Schlesinger Sámuel faczér zsidó kántor feleségével régóta rossz viszonyban élt. Az asszonynak volt egy kis kávémérése s annak szerény jövedelméből élt. Schlesinger munkát vállalni nem akart, hanem azt kívánta, hogy a neje jövedelméből ő is urizálhasson. Emiatt napirenden volt a veszekedés. Egy délután szintén beállított az üzletbe Schlesinger s követelte, hogy az asszony lássa el őt pénzzel, mikor ezt megtagadta, Schlesinger megtámadta a feleségét s egy éles késsel elvágta a nyakát. Az asszony nyomban meghalt és a gyilkost letartóztatták. Saly Dezső vizsgálóbíró már a vizsgálat kezdetén orvos-szakértőkkel figyeltette Schlesinger elmebeli állapotát s az orvos-szakértők azt a véleményt terjesztették a vizsgálóbíró elé, hogy Schlesinger elmebajos. Erre az ügyészség elejtette a vádat s a gyilkost a börtönből az angyalföldi tébolydába szállították.

Ujabb borhamisító. Schwarz Lőrincz eger-lövői zsidó borkereskedőt úgy az egeri rendőrkapitányság, mint a hevesmegyei alispán és a belügyminiszter elítélte hamis bornak gyártásáért és forgalomba

hozataláért. A jeles hazafit, ki hivatta van a hazai kereskedelem iránt a rokonszenvet és bizalmat felkelteni, az elsőfoku hatóság igen enyhén ítélte el. Összbüntetése 50 korona pénzbüntetés és a 3654 liter hiányzó mesterséges bor árának az egri szegények alapja javára való lefizetése volt. A másodfoku hatóság már szigorubb mértékkel mért s *Schwarz urat összesen 600 korona pénzbírságra*, az összes költségek megtérítésére s saját költségén eltöltendő két hónapi fogságra ítélte. A miniszterium a másodfoku bíróság ítéletét lényegtelen változtatással helybenhagyta.

Előfizetési felhívás.

1900. október hó 1-ével új előfizetést nyitottunk a

FÜGGETLEN UJSÁG-ra.

Akinek előfizetése szeptember hó 30-án lejárt, azt kérjük, sziveskedjék előfizetését mielőbb megújítani, nehogy a lap szétküldésénél zavarok álljanak be.

Az előfizetési pénzek beküldésére kérjük azt az utalványt felhasználni, melyet a szeptember hó végéig előfizetett olvasóinknak külön levélben küldtünk meg. A ki netalán ezen utalványt nem kapta meg, az sziveskedjék előfizetését — a név, lakás és utolsó posta kitüntetésével — közönséges postautalványon mielőbb beküldeni.

Előfizetési ár:

**Egész évre 6 korona, félévre 3 korona,
negyedévre 1 korona 50 fillér.**

A „*Független Ujság*“ eddigi irányából mindenki meggyőződhetett arról, hogy a lap megalapításakor adott programunkat hiven betartottuk. Minden öndicséretnél többet jelentő sikerre mutathatunk abban a tényben, hogy a „Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége“ lapunkat választotta ki hivatalos közlönyének.

Ezzel erőnkben gazdagodva haladunk a régi utakon. Programunk ezután is a „*a nemzeti szellem fejlesztése, a vallásos irány istápolása és megrvédése a kétszemberek, az alsóbb osztályok gazdasági érdekeinek.*“

Becsületos törekvéseinkben segítsenek t. előfizetőink azzal, hogy mint eddig, ezentul is hiven csoportosuljanak a „*Független Ujság*“ kibontott zászlója alá.

Minden egyes t. előfizetőnket arra kérjük, hogy ne csak saját maga ujtsa meg előfizetését, de lapunkra lehetőleg még legalább egy új előfizetőt szerezni s a „*Független Ujság*“-ot tehetségéhez képest terjeszteni iparkodjék.

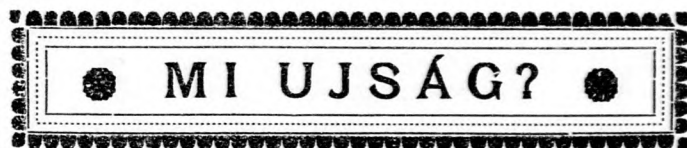
Hazafiui tisztelettel

A „**FÜGGETLEN UJSÁG**“

szerkesztősége és kiadóhivatala

Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Mutatványszámot ingyen és bérmentve küldünk bárkinek.

Ő Felsege a király 12-én jön hozzánk és október hó javarészét itt tölti. A király e hó vége felé Bécsbe megy pár napra, de azután ismét visszajön a magyar székesfővárosba, hol öt hétig marad.

A király nevenapja. Október negyedikén, csütörtökön volt királyunk nevenapja. E napon ünnepet ült az egész ország s a fővárosban és vidéken ünnepi istentiszteletet tartottak.

Vörösmarty születésének százados ünnepe. A „Szózat“ költőjének, Vörösmarty Mihály születésének századik évfordulóját nagy ünnepélyekkel ülik meg Budapesten és Székesfehérvárott a jövő hónapban. A Kisfaludy-társaság emléktáblával fogja megjelölni a budapesti Váci-utcai 10. számú házat, hol Vörösmarty meghalt. Kápolnás-Nyék, Vörösmarty szülőfaluja, szobrot fog állítani nagynevű fiának.

Honvédelemk Körmöczbányán. A Körmöczbányai Magyar-Egyesület annak emlékére, hogy honvédeink 1849 január 24-én onnan sok és nagy akadálylyal megküzdve Beszterezbányán átvonultak, Szalkán emléktáblát állított, a melyet a mult vasárnap lepleztek le a főreáliskolai ifjuság jelenlétében.

Október hatodika. A tizenhárom vértanu kivégzésének évfordulóját az ország hazafias közönsége méltó módon ünnepelte meg az idén is. Gyászistentiszteleteket tartottak a templomokban e napon, mely minden magyar ember szívébe kitorölhetlenül van bevésve.

Közkönyvtár Pozsonyban. Pozsony város közkönyvtárát állított fel, melyet a napokban nyitottak meg. A könyvtár jelenleg még csak 7000 kötetből áll, de a pozsonyi orvos- és természettudományi egylet is a közkönyvtárhoz csatolja legközelebb értékes könyvtárát, mely 20.000 kötetből áll. A pozsonyi könyvtár költségeire a kormány 40.000 koronát helyezett kilátásba.

A velencei zarándoklók hazatérése. A Deseffly Sándor esanádi püspök által Szent Gellért városába, Velenczébe vezetett zarándoksereg a hét elején visszatért zarándokutjából. A zarándoksereget Temesvárótt ünnepélyesen fogadták.

A csongrádiak és Hegyi Antal. Számos csongrádi polgár kérvénnyel járult a mult héten a képviselőházhoz Hegyi Antal plébános, mint a csongrádi nép vezére és apostola ügyében, melyben Hegyi hivei tiltakoznak az ellen, hogy a esendőrök a papot felmentése után másik tizenkét városi polgárral együtt a szegedi börtönbe vigyék. Kérvényükben felhívják a kormány figyelmét a csongrádmegyei állapotokra. Egyben kijelentik, hogy papjukhoz minden körülmények közt ragaszkodnak.

Regényünk vége. A „*Független Ujság*“ mai számában „*Szegény Bardocznó*“ című hazafias regényünket befejeztük. Több oldalról kapott üdvözlő leveleink bizonyítják, hogy ezzel a regénnyel olvasóink megelégedését érdemeltük ki. A „*Független Ujság*“ mindenkor arra törekedett, hogy olvasói részére léleknevesítő, hasznos olvasmányokat adjon és áldozatokat nem kimélve, a legjobb, a legszebb olvasmányokat szerezzze meg. Azon elismerés, mely eddig nyilvánult a „*Szegény Bardocznó*“ című regény mellett, arra buzdította a „*Független Ujság*“ szerkesztőségét, hogy e regény írójától egy újabb, hazafias tárgyú és szellemű regényt szerezzon be. Már íróasztalunk fiókjában van az új regény; ezime „*Kis-Székely pusztulása*“. Érdekfeszítő eseményét a magyar szabadságharcz kimerithetlen krónikájából veszi és az erdélyi bérezek között lakó derék székely népnek a kegyetlen oláh lázadókkal folytatott nehéz tusáját tárgyalja. *Új regényünk közlését még ez évben megkezdjük.*

Lázadás a legelők fölmérése miatt. Kornyavera krassó-szörénymegyei község lakossága a múlt hétfőn valóságos lázadásban tört ki a közlegelők fölmérése miatt. A zendülés oka volt, hogy az állattenyésztéssel foglalkozó népet a közlegelőtől akarták megfosztani. A zendülők közül a csendőrök, kik fegyverük használatára kényszerültek, egy asszonyt és két férfit agyonlőttek.

Betörők a Vatikánban. A pápa palotájába betörtök a múlt héten ismeretlen tettesek s a pénzügyi kezelőség vasszekrényeiből több mint 200,000 korona értékű kötvényt loptak el.

Tüntetés Mangra Vazul ellen. Nagyváradról veszszük hírét, hogy Mangra Vazul újonnan megválasztott püspöki helynök minap érkezett oda s az oláhok Setreaska! kiáltással üdvözlötték, mire a magyarok lezúgták őket. A zajban Grosa János nagyváradi esperes próbálta meg, hogy Mangrát a románok nevében üdvözlje. Mangra is iparkodott szóhoz jutni és szintén románul biztosította hűvét szeretetéről, jóindulatáról. Az ő beszéde alatt még viharosabban hangzott:

— *Abezug! Magyar földön magyarul beszéljen!*

A románok ekkor nagy esőndben vonultak el a pályaudvarról és délben az új helynök tiszteletére a „Zöldfa“-szállóban ebédre gyűltek össze.

Gyanus dinamitlopások. Karavan Krassó-szörénymegyei község kőbányáiból a munkások sok dinamitot loptak az utóbbi időben. A hatóságok merénylőtől tartanak s a tolvajok kinyomozására a déli kerületi csendőrparancsnokság sok csendőrt küldött Karavan vidékére.

Jégeső októberben. Lőcsén október elsején nyári zivatar volt menydörgéssel és erős villámlással. Majdnem egy negyedóraig tartó jégeső is volt, mely a káposztásföldekben tett nagy kárt.

A walesi herceg cigánya. Budapesten meghalt az öreg Balázs Kálmán, híres cigányprimás, a walesi herceg egykori kedvence cigánya. Az öreg zenész, ki összejárta bandájával Európa minden nagy városát, 66 éves korában hunyt el. Temetése nagy pompával ment végbe, 200 cigány muzsikálta a vén zenész kedvence nótáit.

A borraivaló ellen. Az osztrák államvasutak igazgatósága rendeletet bocsátott ki, amelyben megtiltja a vasuti kalauzoknak a borraivaló elfogadását. Az igazgatóságnak ugyanis tudomására jött, hogy a kalauzok különféle apró szolgálatok ellenében az utasoktól borraivalót fogadnak el. A rendelet ezt a jövőre szigorúan megtiltja. A körözüvényt minden egyes kalauz láttaozás végett kezéhez kapta és aláírta. — Ez az intézkedés elkelne nálunk is.

Inség Csikmegyében. Csikmegye felső részében kitért az éhínség. A lakosság munkabíró része csapatostól hagyja el a családi tűzhelyet, hogy más határon keressen foglalkozást. Ezeket a csapatokban kivándorló munkásokat a román határőrség nem bocsátotta át a határon. Hiába hivatkoztak az utleveleikre, visszaverték őket. Ekkor aztán kisebb csoportokban, kerülő utakon átszökdöstek a határon s egy hónapi barangolás után teljesen lerongyolódva és kiéhezve, a napokban értek vissza nyomorgó családjaik körébe. Így bannak el most Romániában a székely munkásokkal, a kiket pedig ezelőtt alig tudtak nélkülözni. A nyomor legnagyobb részben Csikmegye felső részén, Békás, Ditró, Alfalu, Szent-Miklós és Szent-Domokos községekben van elterjedve. Most ismét fölkerekedtek a csikiak s munkakeresés végett elmentek Erdély nyugati részébe és Biharmegyébe. Otthon maradt családjaikról pedig a hatóságok gondoskodnak, hogy az éhhaláltól megmentsék őket. A lakosság nyomora most arra készítette Csikmegye törvényhatóságát, hogy fölirotot intézett a kereskedelemügyi miniszterhez, melyben arra kéri a minisztert, hogy gondoskodjék a székelek részére munkáról.

Mezőgazdák figyelmébe!

Elismert kitűnő hazai gyártmány!
1600 gőzcseplőkészlet ü z e m b e n!

CZIM:
ELSŐ MAGYAR
gazdasági gépgyár
RÉSZVÉNYTÁRSULAT.
BUDAPESTEN,
KÜLSŐ VÁCZI-UT 7. SZÁM.

Gőzcseplőkészletek ≡

2 1/2, 3 1/2, 4, 4 1/2, 6, 8, 10, 12 lóerőjűek.

MAGÁN JÁRÓK
(uti mozdonyok.)

Kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

Arjegyzék kívánatra díjmentesen küldetük.

A MONAKÓI JÁTÉKTEREMBEN.

GAZDASÁGI DOLGOK.

Őszi vetés utáni teendők.

„A bevetett föld külseje után annak gazdájára lehet ismerni“ szokták mondani és ez igaz is. Az a darab föld, a mit vetés után csak úgy rendezetlenül hagyunk, nagyon esunyán néz ki, sőt a mag rendes kikelését, a vetés egyenetlenségét idézik elő. Ha a bevetett földdarab nincs rendesen körülszegélyezve, hanem az eke és a borona által annak szélére húzott talaj ott szerte-széjjel fekszik, ha a vetés területén nagy hantok, göröngyök, kövek, ganajgomolyok és más egyéb oda nem való tárgyak hevernek, melyek a mag rendes kikelését akadályozzák, nem esodálkozhatunk el azon, ha azt mondják felőlünk, hogy rendetlen gazdák vagyunk.

Azért, ha a vetést elvégeztük, a nagyobb hantokat törjük szét; a köveket, ganajgomolyokat hordjuk el a földről és a vetést szegjük egy barázdával körül, így a szemnek is, de a vetésnek magának is eleget teszünk.

Egy további teendő, a mely különösen az őszi vetés után elmaradhatatlan, vízvezető barázdák és iszapfelfogó gödrök ásása. Ne engedjük azt, hogy — a lejtős helyeken — a víz maga keressen utat magának a vetésen keresztül-kasul, hanem vezessük a merre nekünk jónak látszik s akkor a káros megcsunya vízmosások nem keletkezhetnek és nem terjeszkedhetnek; a vízvezető barázdákban helyenként iszapfelfogó gödröket ássunk, a hol a víz által elmosott és hordott föld leülepedhetik. A vízvezető barázdákat közönséges ekével is készíthetjük, de jobb erre a célra a töltögető ekét használni. Folyásuk mindig arra kell, hogy legyen, a merre a földnek kevés esése van.

Az istállórendről.

A jószág a rendes ellátást nagyon megkívánja, de hálás is érte. Ezért kell, hogy minden gazda az istállóban bizonyos rendet hozzon be, mely rend az állatok takarmányozását, az itatás, fejés, tisztogatás, almozás, trágyakiherdés idejét pontosan meghatározza s a mely rendhez nem csak a gazdának vagy eselédjeinek, de még a jószágnak is hozzá kell szoknia.

Legyen bármilyen szegényesen építve az istálló, fő az, hogy kellő védelmet nyújtson a jószágnak, úgy a meleg, mint a hideg ellen. A kiscgazda úgy sem igen válogathat, vagy nem építhet költséges istállókat, nincs is erre szüksége; gondja csak arra legyen, hogy az a hely, a hová állatait behajtja, ezélszerű és olyan legyen, hogy ott a jószág pihenést, nyugalmat találjon. Legyen az istálló elég világos és kellően szellőztethető, legyen elég tágas

s az ajtó elég szélesre szabassék, hogy az állatok akadálytalanul járhasanak ki és be. És a mi a fő, legyen az istálló *tiszta*.

Ami az istállórendet illeti, mint említettem, elsősorban az állatok rendes, időkénti takarmányozását kell meghatároznunk. Általában napjában háromszor szoktunk takarmányozni, u. m. reggel, délben és este és ez helyes is, itt csak azt akarom mondani, hogy egyik nap úgy, mint a másikon a kellő időben és soha ne későbbben vagy korábban etessünk a szokottnál, mert azt a jószág nem szereti. Az itatást legjobb etetés előtt végeztetni a marhával, kivételt csakis az abrakos takarmányok adásánál teszünk, a mikor is úgy a lovat, mint a szarvasmarhát jobb etetés után itatni. Hogy mikor és hányszor fejjük a tehenet, azt a gazda legjobban tudja meghatározni. A szabály itt csak az legyen, hogy mindig pontosan órához tartasuk magunkat, ne egy nap elébb, másnap későbbben fejjünk. Az almozás és trágyakiherdés legtöbbször reggel történik, azonban jobb ha úgy reggel, mint este végezzük ezt, nem sajnálva az almozót, így nem leszünk kitéve annak, hogy állataink piszkosak, az istállót sem teszszük büzhödté, a mikor is annak levegője egészségesebb lesz.

Az istállórendhez tartozik, hogy úgy az állat, mint minden berendezési tárgy a maga helyén legyen.

A levegőn való mozgás az öreg, de főleg a növendék marhának egy nagy kelléke. Azért nagyon tanácsos, különösen, ha az állatok hosszabb ideig bent voltak az istállóban, megjártni őket még a legerősebb téli időben is s ha máshova nem lehet, legalább a kutra kihajtani a jószágot, minden gazda kell, hogy megtegye.

Az állatok tisztántartására és az istálló tisztaságára főgondunk legyen. A tisztogatást el ne mulasztjuk egy nap sem, mert mint mondani szokták „a jószág tisztogatása egy fél takarmányozással ér fel“.

Almabor készítése.

Az éretlen vagy lehullott, megromlott almát értékesíteni úgy lehet, hogy abból bort sajtolunk. Azonban kifizeti magát nem csak romlott, de más egészséges almából is a bor készítése. A minthogy a külföldön nagyon sok helyen ugyanis csinálnak, ott t. i., ahol az almabor, a nép kedvelt italja.

A bor készítésére szánt almát, ha az a fán teljesen megérett, le lehet rázni és azonnal feldolgozni. Ha azonban az alma még éretlen, akkor azt le kell szedni s elébb száraz helyen, szalmán garmadákba összerakva, érlelni, *izzasztani* kell hagyni, 2—3 hétig. Ekkor az almát átválogatjuk, a részben megrothadtakat kivágjuk, az egészen elromlottakat pedig kidobáljuk.

Az így átválogatott alma már most késsel fel

lesz aprózva. A felaprózás után az almát bunkókkal összezuzzuk és sajtókban kisajtoljuk. Jó az összezuzzott anyagot egy nagyobb kádban 24 óráig állani hagyni, hogy a must erjedésbe jöjjön és a képződő alkohol a törkölyből zamatos anyagokat vonjon ki.

A sajtolásnál a kisajtolt törkölyt a kádakból kivéve újból összezuzzuk s vagy kevés víz hozzáadásával, vagy csak úgy, viz nélkül, újból kisajtoljuk s az így nyert mustot az első sajtolás termékével összekeverjük.

A must már most vagy úgy, amint az az almából nyeretett, erjesztetik ki, vagy pedig vízzel felhigitva, ezukor hozzáadásával javittatik.

Ha a must nem lesz ezukorozva, úgy azt, hogy a szilárd és félszilárd részek leülepedjenek, 24 óra hosszáig egy kádban állani hagyjuk s ekkor az üledékről a mustot lemelve, az erjesztő-hordókba tölthetjük át.

Itt említjük meg azt, hogy a földmivvelésügyi miniszter, tárczája terhére husz darab sajtoló- és aprítógépet szerzett be, azon rendeltetéssel, hogy a kisgazdáknak, kik fölös almatermésükből bort akarnak szűrni, e gépeket kikölcsönözze s hogy a kistermelőket a gyümölcsbor könnyű kikészítésével is e fontos mezőgazdasági ág művelésére serkentse.

A magtárban kárttevő állatok elleni védekezések.

A magtárakban vagy raktárakban felhalmozott gabonában igen sokszor nagy károkat okoznak a zsuzsok (zsizsik), gabonamoly, továbbá az egerek és a patkányok; nem lesz érdektelen tehát, ha az ezek elleni védekezésről elmondunk egyet-mást.

A hol a zsuzsok beleveszi magát a magtárba, ott első dolgunk legyen, hogy azt a helyet tökéletesen kiürítsük, sőt még a deszkarepedések, falborítások mögötti részekből is szedjük ki minden szem magot s ezek után a magtárt igen erős luggal mosuk fel. A magtárt így hosszabb időn keresztül üresen hagyjuk, mert csak az ilyen *koplattatás* által pusztíthatjuk ki gyökeresen a zsuzsokot.

A zsuzsok ellen ajánlanak még sok mindenféle illatos szerezket, mint karbolsavat, salycilsavat, stb., de ezek eddigelé nem nagy eredménnyel alkalmaztattak.

A zsuzsokos gabonát úgy tisztíthatjuk meg a zsuzsoktól, hogy közönséges szelelőrostának a legalsó rostalemezét durva vászon- (zsák-) darabbal beborítjuk, a mire rostálás közben a zsuzsok ráragad. Itt csak azon legyünk, hogy a zsákot gyakran cseréljük ki és azt, a melyiket a rostáról veszünk le, erős karbolba mártjuk be, vagy égessük el. Zsuzsokos gabonát mindig valami külön helyen, ne a magtárakban rostáljuk és a munka befejezése után a rostákat alaposan tisztítsuk meg.

A gabonamoly, melynek hernyója a szemeket rágja ki, különösen nyár végén, ősz elején mutat-

kozik a magtárban s úgy ismerhető fel, hogy ilyenkor a garmadák tetején szürke foltokat látunk, a melyek olyan szemekből állanak, a mikben hernyók fészkelnek. Ha ezt észre vesszük, szedjük le óvatosan a garmadák tetejét és rostáljuk jól ki, de valami külön helyen, ne a magtárban. Ezt a megrostált gabonát legezészerűbb eladni, vagy feltakarmányozni. A magtárakban visszamaradt gabonát gyakran forgassuk meg.

Az egerek és patkányok kiirtására jó macska vagy kutya a legalkalmasabb, de ügyes szerkezetű csapdák is jó szolgálatot tehetnek. Méreggel pusztítani őket szintén célhoz vezet, csak hogy ez veszélyes lévén, mindig úgy és olyan helyre tegyünk ezt, a hova ember vagy kutya, macska nem férhet.

Vegyések.

A szőlő eltartása télen. Ha szőlőt télire akarunk eltetni úgy, hogy hosszú ideig eltartható legyen, a fürtöket az elköltözés előtt forró vízbe kell mártogatni, azután szikkadni hagyni s így szellős helyen felaggatni. A felaggatásnál arra vigyázzunk, hogy egyik fürt a másikat ne érje. Eltevésre legjobbak a keményebb bogyóju csemegeszőlők s az olyanok, a melyeknek a fürtjük ritka szemű.

Hogyan takarmányozzuk a tyukokat, hogy azok a tél folyamán is tojjanak? Hogy e célunkat elérhessük, a tyukokat mészbe áztatott magvakkal kell etetnünk: vigyáznunk kell azonban, hogy az ilyen magvakat ne sokáig és folytonosan etessük, mert esetleg káros következményei lesznek. Közönségesen legjobban e célra búzát használni, de más gabonafajokat is, mint árpa, rozs, kukoriczát etethetünk ily módon. Veszünk oltatlan meszet e célra s abból a megfelelő mennyiséget meleg vízben feloldjuk; most a mészbe áztatott gabonát kupalaku edénybe tesszük s ennek közepébe öntjük a meszes vizet s egy pálcza segítségével jól összekeverjük; vagy falapáttal forgatjuk a gabonát addig, míg minden szem meg nem fehéredik. Feletetés előtt azonban a magvakat szárítás végett ki kell teríteni. A mészbe áztatott magvakkal való takarmányozást olyan esetben is ajánlják, amidőn kifürkészhetetlen ok miatt a baromfiállományból sok elhull.

A gabona kiszáritásának biztos módja. Ha a gabona nyirkosan kerül a magtárba, könnyen romlik, megdohosodik. Ennek elkerülésére és a gabona gyors kiszáritására igen alkalmasnak bizonyult az oltatlan mész. A meszet kosarakba kell tenni és zsákkal vagy egyéb szövetletakarni és a gabona közé állítani, úgy, hogy ne lássék ki a kosár a gabonából. A mész a gabona dohos szagát kihuzza és szint ad neki. 8 rész gabonára 1 $\frac{1}{2}$ rész oltatlan meszet kell venni.

Mivel hizlaljuk a disznókat? A szerint, hogy mit esznek a hizók, a hus minősége is különböző. A tejen vagy savón hizlalt disznók husa legizletesebb és legnehezebb; jó tömött hus van a kukoricza, árpa, zab és borsótól. A babtól a hus kemény és izetlen. Ugyancsak kellemetlen ízű, zsiros, petyhüdt hus van az olajos növények magjától. A burgonyán hizott disznók husa szintén laza, könnyű és nem izletes. Az ilyen hus főzés, sütéskor sokat veszít a tartalmából.

SZEGÉNY BARDOCZNÉ.

— REGÉNY. —

A „Független Ujság” számára írta: Péterfi Tamás.
(Folytatás.)

Ezernyolecszázhatvankilenc május havában Rónay bányaigazgatóhoz egy rongyos, kopott, sovány férfi lépett be. Rendesen elszokott járni a nemeslelkű urhoz egy kis alamizsnáért. De nem mint a közönséges koldusok, hanem mint vendég...

Ott marad egy-két napig. Együtt ebédel az igazgatóékkal és keveset beszél. Arca sápadt, szemei be vannak esve. Nem áll szóba mindenkivel, de leginkább kerüli az oláhokat!...

Ez a koldus Janku.

Második nap csendesen elmondja Rónay igazgatónak, hogy rendre járt a magyar uraknál. És azok nem szídták ki... szívesen fogadták... nem haragudtak reá... Volt nagyon sok magyarnál, mert a nemzetét, az oláhokat gyűlöli... utálja!...

Rónay igazgató elhatározta végre, hogy ez alkalommal elmondja Jankunak a szegény Bardoczné történetét. Az a csendes örült ember együgyű arccal hallgatja a bányaigazgató szavait.

— Bardoczné sokat szenvedett a bányaváros megrohanása alatt, pedig csak egyszerű munkásnak, Bardocz Istvánnak volt a felesége. Férjét itt lőtték le a lakásom lépcsőjén. A házát reágyújtották és rázárták az ajtóját, hogy a véletlen mentette meg a tűzhaláltól, a mint a férjét siratta...

Leányát elrabolták s csak nyolczadik napon tudta meg a szörnyű tett elkövetőjének nevét... A tulajdon fia rabolta el a leányát, mert nem ismerték egymást... két apától valók valának... A kétségbeesett anya ekkor egy szörnyű átkot mondott Jankura, mert őt tartotta az Isten parancsolatja és szent törvényei ellen elkövetett bűn okozójának!... Gyerekei csodálatos módon fölismerték egymást. A leány hazakerült, a fiu leugrott a Gredina Bábuluj mélységébe... Hanem az átok megfogta Jankut, mert a szegény Bardocznének minden szava betelt... Mintha most is füleimben csengne a kétségbeeső asszony borzasztó mondása:

„Atkozva légy Janku!... A mekkora országot akarsz magadnak, akkora helyen koldul a te kenyeredet — az ellenségéitől!...”

Az a rongyos ember megrázkódott.

— Hol van az a szegény asszony? él még?... — kérdezte a bányaigazgatótól.

— Egyik nyárádmenti kis faluba költözött a vejével, Vancsa Vaszilievval, mert a fia rájuk hagyta az apai örökségét azzal a kikötéssel, hogy magyar helységbe menjenek és gyermekeik csak magyarul tanulhatnak beszélni. Ugyan megszenvedett, mikor beleszeretett a saját hugába és megölte a mostoha apját, mert azt nem ismerte... Ezek mind azért történtek, hogy nem tudott magyarul, mert a román nagynénjeinél nevelték!... Hát ugy végrendelkezett, hogy az örökösökkel ne történjen Istenkisértés... Ott élnek most a szegény asszony, a veje, a leánya, meg a gyermekei...

— Fölkeresem... beszélni fogok vele, hogy ha megátkozott, legalább bocsásson meg...

És elindult az a rongyos ember a Nyárádmentére...

***

Bardocz Rózsika ekkor harminczhat éves volt. Derék asszony vált belőle s aki csak leánykorában ismerte, mint kis, pajkos gyerekleányt, az alig ismerne most reá. Erdes anyja, a szegény Bardoczné vele lakik a nyárádmenti kis faluban.

Vancsa Vaszi elfeledte a sziklákon legelő nyáját, boldogan szoritja keblére feleségét, az egykor oly gyerekes Bardocz Rózsikát. Már nem gyönyörködnek egymáson, hanem a három derék fiu, a gyermekeiken. Bizony-bizony eltelt az évek, amióta elhozta Rózsikát a Gredina Bábuluj virágos völgyéből! Ma-holnap katona fia lesz.

Együtt vannak a szép tavaszi estén, csupán Bardoczné főz a sütőházban, honnan messze világít az üst alatt pattogó hasábok lángja. Egyszer a kapu nyílik s a Burkus kutya nekiszalad nagy csaholással a bejövőknek. A kisebb fiu siet elriasztani a kutyát, kitől megkérdezi az idegen ember:

— Itt lakik az özvegy Bardoczné?

— Nagyanó vacsorát csinál! — feleli a fiu, — jöjjön, mert megmutatom bácsi!

Es amíg az idegent vezeti a gyermek a sütőház felé, azon gondolkozik, hogy vajjon miként ismerheti ez az ember az ő nanyóját?...

A sütőházban egy hófehérhaju, kedves, szelid arcu öreg asszony forgolódik a tűz piros lángjai körül s nem veszi észre a közeledőket, siet a vacsorával.

— Édes nagyanyó! — szolt be az unokája, — itt egy öreg bácsi keresi!

Bardocz Istvánné kitekint. Fogadja az idegen köszöntését, aztán sokáig nézik egymást, anélkül, hogy szólnának. Az a rongyos alak szánalomra méltó...

Végre megszólal. Hangja reszket:

— En Janku vagyok...

Szegény Bardocznének megteltek szemei könnyekkel s a mig letörli azokat, újra megszólal az egykori „havasok királya”:

— Ha megátkozta a szegény Bardoczné, most legalább bocsásson meg nekem!...

Két reszkető kéz nyul a rongyos ember felé s az megragadja azokat.

— En megbocsájtok Jankunak! szivemből megbocsájtok!...

Nem engedte el. Ott marasztotta vacsorára. Az a rongyos ember olyan sokat beszélt, olyan sokat panaszkodott a szegény Bardocznének s mikor az a fehér haju öreg asszony nem volt megelégedve a sorssal, mely Prodánt és társait érte, mert még nem bűnhődtek, Janku reszkető hangon nyugtatta meg:

— Engemet a földön büntetett az Isten... őket majd a tulvilágban fogja sujtani! — és olyan csendesen tekint Bardocznéra, a ki neki megbocsájtott.

Oh, az Ur hatalmas!

(Vége.)

A d o m á k.

Kitalálta mire való.

József bátyámat, mint kálomista magyart a pápista rokonai, mikor meglátogatta őket, elvitték a templomjukba. A nyakas kálomista igen jól viselkedett a szent ájtatoskodás alatt, hanem mikor a pap megindult a perselylyel, már azt nem gondolta, hogy mire való. De kitalálta az alakjáról. Belepökött annak rendje és módja szerint.

Képiinkhöz.

A monakói játékteremben. A monakói herczegség Franciaország és Olaszország között a tengerparton fekszik és független területet képez. Az egész herczegség akkora, mint egy kis megye, hanem világhírű játéktermei sokat jövedelmeznek. Oda hordják a szenvedélyes játékosok minden vagyonukat és legtöbb esetben a koldusbot helyett a tenger habjait választják, ha tönkre mennek. Mai képünkön a játékot mutatjuk be, hol különböző nemzetiségű emberek szenvedélyesen teszik a forgó játék számait.

Számrejtvény.

— Navreczky Józseftől. —

- 16, 18, 19. Gazdasági eszköz neve.
 17, 2, 18. Sok tárgynak külső védője.
 21, 12, 8. Fáradt nép erősen várja.
 9, 3, 4. És ezt nyugvásra használja.
 1, 5. Erdő nem lehet nélküle.
 6, 13, 21, 10, 7. Italok legerősbike.
 14, 22. Ezt a négy után számláljuk.
 15, 11, 20. Ezzel a szomjunkat oltjuk.
 1—22. Kisemberek segítője,
 Uzsorások ellensége.
 Sokat segít ez a népen,
 Alakítsunk számos helyen!

A megfejtők között egy regénykötetet fogunk kisorsolni. Megfejtési határidő október hó 13.

Kivette a részét.

A preszbiterium megintette Orbók Janesit, hogy három esztendeig nem járt a teplomba. Végre eljött a juhászember és a falubeliek bámulva kísérték a hitehagyott megtérőt. Janesit megkérdezte a pap:

— Régen voltál már itt Janesi?!

— Nem tesz semmit, majd kipótolom, tiszteendő ur.

Aztán a falubeliek és a pap szörnyűködése közben fenéig hajtotta ki a szent kelyhet. Így vette ki Orbók Janesi a részét három esztendőre.

A „Független Ujság” 39. számában közölt talány megfejtése:

Tizenhárom.
 árjegyzék.
 budapest.
 október.
 rezeda.
 nádor.
 olga.
 kód.

Helyesen fejtették meg: Janesó Mariska, Gergity István, Nagy Márton, Gergely Ferencz, Hraska József, Gál Károly, András Péter, Izsó Ferencz, Gergő István.

A sorshuzásnál András Péter (Hódmező-Vásárhely) neve jött ki elsőnek, kinek a kitűzött jutalomdíj gyanánt Mikszáth Kálmán „A jó palócok” című kötetjét küldöttük meg.

LEVELES-SZEKRÉNY.

Varga N. János urnak. A kullancsoknak a baromfiólakból való gyökeres kiirtása csakis gondos tisztogatással érhető el, azonkívül terpentín-olajat vagy benzint kell az ólakban elpárologtatni. Ha a kullancsok a baromfiak bőrébe kapaszkodtak, akkor azokra jó benzint vagy terpentín-olajat csepegtetni, mely anyagok szagával a

kullanások elüzetnek. Erőszakosan leszakítani a kullancsot az állatok bőréről nem szabad, mert horgaik könnyen leszakadnak s a bőr nagyfokú gyuladását okozhatják. — **T. P.** urnak, *Ukamajor*. A szopós borjúkat legcélszerűbb szabadon tartani egy ketrecben, a hol egy kis jászol és itató edény van előttük. A borjú 3-4 hetes korában már kezdi az alomszalmát vagy szénát szálazni s lassankint kezdi a zabot is enni, ha van előtte. Ha így szabadon vannak a borjúk, egymástól rátanulnak az evésre, önállóbbak lesznek és gyorsabban fejlődnek is. Az itató edényben friss víz mindig legyen előttük. — **Gyümölcskertész, P-o.** A gyümölcsfajtyánok a nyulak ellen többféleképpen óvhatók meg, de leghibosabb mód mégis, ha a fák törzseit náddal vagy vadrózsa tövisek hajtásával köti be. Használhat még sokféle kenőcsöt is, de ezek rövid hatásúak és a fákra is ártalmasak lehetnek. — **I. K.** urnak. Ha a köztölt baj — mint állítja — csakugyan kisebb mérvű *pártaliprés*, az ellen legjobb a sebnak ecetes vízbe mártott kőcezel való bekötése, mely kötés 48 óráig a seben hagyva, napjában többször ecetes vízzel meglocsolatik. Ha azonban a seb mély, akkor annak gyógyítását csak bizza ügyes orvosra.

A „Független Ujság” szerkesztésére felügyel:

RUBINEK GYULA.

a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének titkára.

Budapesti piaci árak.

Budapest, 1900. október 6-án.

Gabona. (Árak métermázsánként értendők.) *Buza* 15:10—15:70 K. *Rozs* 13:40 K-től 13:55 K-ig. *Árpa* 10:80 K-től 11:40 K-ig, jobb minőségű 14:50 K-től 15:50 K-ig. *Zab* 11:60 K. *Tengeri* 12:40 K.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
K	26:40	25:00	23:60	22:40	21:80	20:20	18:40	15:40	11:40

1899. évi forgalom: 26,480 bál.
Felhívjuk
a t. cz. gazdaközönség
figyelmét
a budapesti
gyapju-aukceziókra

melyek az év folyamán több sorozatban, nevezetesen július és szeptember hónapokban tartatnak meg.

Az aukceziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények a M. A. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat

HELLER M. s Társa

Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

Buzakorpa finom 8:60 K, durva 8:80 K.

Egyéb magvak: *mák* 30—60 K 1 q., *bab* fehér nagyszemű 14—20 K, aprószemű 12—18 K, *tarka* 12—20 K, *lencse* 34—56 borsó héjas 20—24 K, lóhere 112—120 K, luczerna 56—60 K, baltaczim 24—26 K.

Takarmányvásár. Réti széna 320—560 fillér, muhar 400—520 fillér, zsupszalma 260—320 fillér, alomszalma 220—260 fillér.

Juhvásár. Belföldi hizlatt ürü 38—48 K.

Sertésvásár. Elsőrendű 320—380 kg. nehéz 96—97 fillér, 280—300 kg.-os 95—96 fillér, öreg 300 kg.-on túli 99—95 fillér, szerb 92—96 fillér.

Marhavásár. Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar ökör jobb minőségű 66—74—, középminőségű 58—64—, alárendelt minőségű magyar ökör 52—56—, jobb minőségű magyar és tarka tehén 40—60 00, magyar tehén középminőségű 40—60 00, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén 40—64 00, szerbiai ökör jobb minőségű 50—60—, kivitel —, középminőségű 40—48—, szerbiai bika 46—62—, szerbiai bivaly 30—44—, kiv. 50— koronáig métermázsánként élőszuliban élő borjú 66—88 K.

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Baromfivásár. Tyuk páronként 2:40—2:50 K, csirke 1:10—1:40 K, kappan hizott 0:00 K.—0:00 K. Rucza 4:00—5:00 K. Lud hizott 10—12 K. Pulyka sovány 4—5 K.

Tojás alföldi 68—69 K, erdélyi 67—68 K, ládánként. Tea, tojás 100 drb 5:00—5:30 K.

Tejtermékek. Teavaj 1:50—1:80, tejföl 56—60 fillér literenként, főzővaj 1:00—1:40 K, tehénturó 10—20 fillér kg.-ként.

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés K. 0:00—0:00 1 q 0:00—0:00, Petrezselyem 100 kötés 0:00—0:00, 1 q 0:—0:—, zeller 100 drb 1:20—2:20, karalábé 1:00—1:40, vöröshagyma 100 kötés 6—9—, 1 q 50—90—, foghagyma 16—28—, vörösrépa 100 drb 1:00—1:60, fehérrépa, fejeskáposzta 8—14—, kelkáposzta 100 drb 1:30—2:20, vöröskáposzta 7—10—, fejessaláta 1:60—2:00, kötött saláta 1:00—1:80, burgonya rózsa 1 q 3:60—4:20, sárga 3:80—4:20.

A NAGY KRACH!!

New-York és London az európai szárazföldet sem hagyták kiméletlenül és így egy nagy ezüst-áru-gyár kényszerítve lőn egész készletét a munkásoknak nagyon csekély megtérítése ellenében eladni. Én vagyok felhatalmazva ezen megbízás kereszttulvitelére. Ennélfogva mindenkinek megküldöm a következő tárgyakat csupán **6.60** megtérítése ellen és pedig:
6 drb legfin. asztali kését valódi angol pengével,
6 drb amer. szabadalm. ezüst-villát egy darabban,
6 drb amerikai szabadalmazott ezüst evő-kanalat,
12 drb amerikai szabadalmazott ezüst evő-kanalat,
1 drb amerikai szabadalmazott ezüst-levesmerőt,
1 drb amerikai szabadalmazott ezüst-tejmerőt,
6 drb angol Victoria-alsó-tálcát,
2 drb feltűnést keltő asztali gyertyatartó,
1 drb theaszűrőt,
1 drb legfinomabb cukorszórót.

42 darab összesen csak **6 frt 60 kr.**

A fenti összes **42** tárgy ezelőtt 40 frtba került és most ezek **6 frt 60** minimális áron kaphatók. — Az amerikai szabadalmazott ezüst teljesen fehér érc, mely az ezüst szint 25 évig megtartja a miért jótállás vállalatik. A legjobb bizonyíték, hogy ezen hirdetés nem szédélgesen alapul, mely szerint ezennel nyilvánosan kötelezem magamat, mindenkinek, akinek az áru meg nem felel, az összeget minden akadály nélkül visszafizetni; és senki se mulassza el ezen kedvező alkalmat, hogy ezen disz-garnitúrát megnéze, mely pompás

nász- és alkalmi ajándék

ajándékol minden jobb háztartás részére kiválóan alkalmas.
Kapható csupán:

HIRSCHBERG A.

szabad. amerik. ezüstkivitelű áruháza
Wien, II., Rembrandtstrasse 19/6.

Szétküldés a vidékre utánvétellel, vagy az összeg elölleges beküldésével. Tisztító por rozsa 10 kr. Csak a mellékelt védjegyvel valódi (egészségi érc.)

Kivonat az elismerő iratokból:

Az első küldeményemmel nagyon meg vagyok elégedve, kérek még egy garnitúrát.

Kalocsa.

Majorosy János, kanonok.

A küldeményt vettem s nagyon meg vagyok elégedve, kérek még egy küldeményt 6 frt 60 kr-ért.

Köszvált.

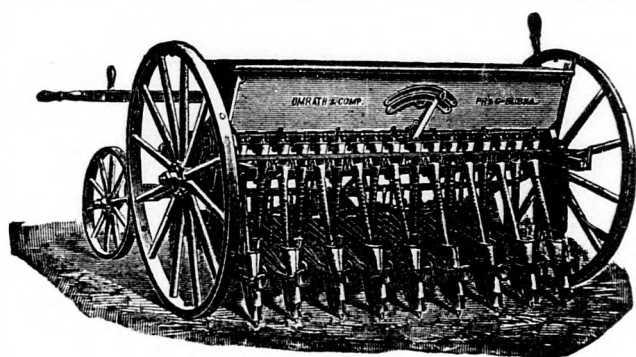
Bánffy báró ö ezell.

Becsés evőeszköz-küldeményét megkaptam, melylyel nagyon meg vagyok elégedve és kérem, még egy olyan garnitúrát, 41 drb amerikai szab. ezüstből utánv. küldeni.

Bozovics, Kr.-Szörénym.

Keresztes S. főszolgabíró.

Sorvetőgépeket

a legújabb és legjobban bevált szerkezetben, egyetemes- és többvasu ekéket páncélzélacél-kormány-lemezekkel, boronákat, hengereket, konkolyozókat, gabonatisztító-rostákat, cséplőkészleteket kézi-, járgány- és gőzerőre, nagy választékban és jutányos árakon szállítanak

Umrath és Társa

mezőgazdasági gépgyárosok

Budapest, V. ker., Váci-körút 60. szám.

Árjegyzékkel és költségvetéssel kívánátra ingyen és bérmentve szolgálunk.

U. i. Saját gyártmányú fűkaszálók és marokrakó aratógépek kitérő szerkezetben jutányos árakon.

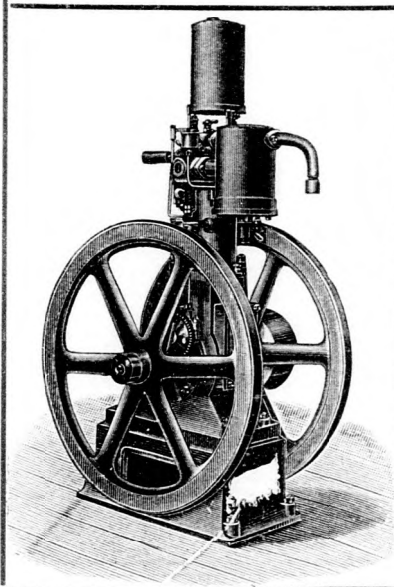
Ganz és Társa

vasöntőde és gépgyár részv.-társaság

B U D A P E S T E N.

Petroleum és benzinmotoraink,

Msz. 17.

petroleum és benzin lokomobiljaink

(Bánki és Csonka szab. rendszere.)

adómentes ásványolajjal a legolcsóbb hajtóerő.

Hatósági engedély nélkül bárhol felállítható. nem tűzveszélyes, egyszerű, tartós szerkezetű, gépészre nincs szükség.

Árjegyzéket kívánátra küldünk.

A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaság:

szarvasmarha, borju, juh, kecske, bárány és sertések

bizományi eladásával

foglalkozik.

A bizományba küldött állatokat — kísérő nélkül lehet feladni. A tulajdonosnak az eladásnál nem szükséges jelen lenni. A feladott állatokra a feladási-vevény ellenében megfelelő

előleget nyújt

hatóságilag megállapított kamatláb mellett.

Vasuti küldemények czimzendők:

Vásárpénztár, Budapest, Ferencváros.

Levél-, sürgöny, telefonczím: „Vásárpénztár—Budapest.”

Készpénz kölcsön

földbirtokokra és házakra

a valódi becsérték háromnegyed részéig

20—60 évi törlesztésre. Birtokos fölmondhat

bármikor, pénzintézet ellenben nem.

Lebonyolítás 14 nap alatt.

Konvertálás bélyeg- és illetékmentes.

Semmi előleges költség.

Beküldendő osakis telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv-másolat.

Ingtalan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet,

Budapest, VI., Váci-körút 39.

A hatóságok és a legtekintélyesebb földbirtokosok által is ajánlott intézetünk tíz évi fennállása óta 50.000.000 frnyit kölcsönt szavatolt meg.

Kurcz Lipót és Társa

photozinkografiai műintézete

BUDAPEST, VIII., Szentkirály-utca 13.

Készít:

mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

Chemigrafia, chromotypia, photo-, (auto)-typia, fametszet stb utján.

Térképek, tervezetek, alaprajzok

photolithografailag legszebben és legolcsóbban sokszorosíthatnak.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

BRAUSWETTER JÁNOS
SZEGEDEN
1847

MAGYARHON ELSŐ LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŐRÁZLÉTE

CS. ÉS KIR. KIZÁRÓLAGOSAN SZAB. KRONOMETER ÉS MUÓRAS FŐTÁJAJA A REMONTÓIR INGAÓRÁKNAK STB. STB. JAVÍTÁSOK 5-ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT

ÓRAK ÉKSZEREK
10-ÉVI JÓTÁLLASSAL
KÉSZPÉNZT, VALAMINT,
RÉSZLETI ZÉTESRE

KÉPES ÁRJEYZÉK INGYEN

Gőzekéket, Gőz-utihengereket és Gőz-utimezdonyokat

a legökéletesebb szerkezettel a legolcsóbb árak mellett szállít

John Fowler & Co.

Telefon 92-50. Budapest-Kelenföld, a vasútállomással szemben,

hol is épített új telepükön gőzeke szerkezeteiről tárlatot rendeztek be. Ugyanott teljesen berendezett tartalékrész raktárt és javítóműhelyt tartanak fenn.

Közlekedés vasuton és villamos vasuton.

ALFA SEPARATOR (RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG)
vezetői PFANHAUSER A.
ALFA-SEPARATOROK (LEFŐLŐZŐ-GÉPEK)
MINDENMŰ TEJGAZDASÁGI ESZKÖZÖK.
Tejgazdasági telepek teljes felszerelése.
* RUDAPEST *
V., Báthory-utca 4. szám.

ŐSZI VETŐMAGSZÜKSÉGLETÜNK BESZERZÉSE VÉGETT

forduljunk a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉHEZ, Budapest,

V., Alkotmány-utca 31.

Szuperfoszfátot,
kénsavas-kálit, kénsavas-ammont, kovasavas-kálit (dohánytrágyázásra)

kénport, (legfinomabb = 78% Chancel oidiüm ellen)

r é z g á l i c z o t 98-99%

legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA“

műtrágya, kénsav és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.

„Patria“ irodalmi és nyomdai részvénytársaság, Budapest, (Közteiek.)